

2

Fra Jerusalem til Babylon

Ugens vers

"Gud gav disse fire unge mænd forstand og indsigt i al slags skrift og visdom. Og Daniel forstod sig på alle slags syner og drømme" (Dan 1,17).

Introduktion

Bibelen holder sig ikke tilbage i sin beskrivelse af den faldne menneskeheds svagheder. Fra 1 Mos 3 og fremefter bliver menneskenes synd og dets sørgelige resultater tydeligt beskrevet. Men samtidigt ser vi også eksempler på mennesker, som udviste stor troskab mod Gud, selv når de mødte stærke begrundelser for ikke at være trofaste. Nogle af de mest gribende eksempler på en sådan troskab finder vi i Daniels Bog.

Men lad os huske, når vi studerer Daniels Bog, at bogens virkelige helt er Gud. Vi er så vant til historier, der understreger Daniels og hans venners troskab, at vi måske glemmer at fremhæve Guds trofasthed, som vejledte disse fire unge mænd og holdt dem oppe, når de stod ansigt til ansigt med det babyloniske riges magt og fristelser. At være trofast i sit eget land er i sig selv en udfordring; men det er endnu værre, når man møder presset i et fremmed land, en fremmed kultur og en fremmed religion. Men de menneskelige forkæmpere møder udfordringerne, fordi de ligesom apostlen Paulus "ved, hvem [de] tror på" (2 Tim 1,12), og sætter deres lid til ham.

Ugens tekster

- 2 Kong 21,10-16
- Dan 1
- Gal 2,19-20
- Matt 16,24-26
- 2 Kor 4,17
- Jak 1,5

Guds overherredømme

Ved første øjekast ser Daniels Bog ud til at begynde med en alvorlig gengivelse af nederlag. Juda har overgivet sig til Nebukadnesar og karrene fra templet er blevet taget fra Jerusalem og ført til landet Sinear. Ordet Sinear bruges i 1 Mos 11,2 til at beskrive Babelstårnets beliggenhed. Sinear er et faretruende tegn; for det hentyder til et projekt, der byggede på åben genstridighed mod Gud. Men selv om Babelstårnets bygmestre ikke havde held med deres forsøg på at nå himlen, tydede de ydre omstændigheder på Daniels tid på, at kong Nebukadnesar og hans guder, som befandt sig i landet Sinear, havde vundet over Israels pagts Gud.

Men de indledende linjer i Daniels Bog gør det klart, at Jerusalems nederlag ikke skyldes den babyloniske konges overlegne magt, men at "Herren gav Judas konge Jojakim i hans [Nebukadnesars] magt" (Dan 1,2). Mange år tidligere havde Gud sagt, at hvis hans folk glemte ham og brød pagten, ville han sende dem som fanger til et fremmed land. Så Daniel ved, at bag ved og over Babylons militære magt leder himlens Gud historiens gang. Det er denne klare forståelse af Guds suverænitæt, som holder disse unge mænd oppe og giver dem styrke og mod til at møde det babyloniske verdensriges fristelser og pres.

2 Kong 21,10-16
2 Kong 24,18-20
Jer 3,13

Hvorfor gav Gud Juda og Jerusalem i babyloniernes hænder?

Vi, som møder det 21. århundredes udfordringer i vores liv, har brug for at genopdage den opfattelse af Gud, der så levende beskrives i Daniels Bog. Ifølge den bog styrer den Gud, vi tjener, ikke alene historiens kræfter gennem sit overherredømme, men han griber også barmhjertigt ind i sine tjeneres liv for at give dem hårdt tiltrængt hjælp, når de har brug for det. Og vi skal senere se, at det, Gud gjorde for de jødiske fanger, vil han også gøre for sit folk i endetiden, uanset hvilke angreb der vil komme over dem og deres tro.

Til at
tænke over

Hvilke udfordringer møder din tro i dag enten fra ydre kilder, fra kirken selv, eller fra dine egne personlige karakterbrist? Hvordan kan du lære at holde fast i Guds styrke, så du kan sejre over det, du møder?

Tro under pres

Daniels Bog 1

Hvilket pres lægges der på de unge mænd for at få dem til at indordne sig?

Da disse fire unge mænd ankommer til Babylon, bliver de udsat for de mest alvorlige udfordringer på deres tro og overbevisning. De bliver udvalgt til at gennemføre en speciel oplæring, så de kan tjene kongen. Oldtidens konger ville ofte udvælge nogle af deres bedste fanger til at gøre tjeneste i den konges palads, som havde taget dem til fange, og derved flytte deres loyalitet til kongen og rigets guder. Hensigten var at opnå en form for omvendelse gennem indoktrinering, som ville føre til en ændret verdensopfattelse hos fangerne. Som en del af processen fik de jødiske fanger nye navne. Et nyt navn tilkendegav et ændret tilhørsforhold og en ny skæbne. Ved at give fangerne nye navne ønskede babylonierne at sikre sig herredømmet over dem og tvinge dem til at overtage Babylons værdier og kultur. Deres oprindelige navne, som henviste til Israels Gud, blev udskiftet med navne, der ærede fremmede guder. I tillæg til det besluttede kongen, at de unge mænd skulle spise ved hans bord. I oldtiden havde det stor betydning at få lov til at spise ved kongens bord. Det betød udelt troskab over for kongen og betegnede afhængighed af ham. Maden var i reglen ofret til kongerigets gud eller guder, og at spise den havde en dyb religiøs betydning. Det betød, at man accepterede og deltog i kongens tilbedelse af sine guder.

Daniel og hans venner befinder sig altså i ret udfordrende omstændigheder. Det kræver intet mindre end et mirakel for dem at forblive tro mod Gud og overleve imperiets overvældende magt. Og for at gøre sagen endnu mere kompliceret, stod byen Babylon selv som et monumentalt udtryk for menneskelig formåen. De babyloniske templers arkitektoniske skønhed, de hængende haver og Eufrat, som bugtede sig gennem byen, dannede et billede af uovervindelig magt og herlighed. Daniel og hans venner bliver tilbudt en mulighed for forfremmelse og anledning til at nyde dette systems fordele og rigdom. De kan ophøre med at være jødiske fanger og blive kongeligt ansatte. Vil de gå på kompromis med deres principper for at begive sig ind på en let vej til herlighed?

Hvordan kunne disse unge mænd have fundet undskyldninger for at gå på kompromis med deres overbevisning? Kan du i dag møde tilsvarende, måske mere snedige udfordringer?

Til at tænke over

En fast beslutning

Dan 1,7-20

Vi ser to faktorer i spil her: Daniels frie vilje til at vælge og Guds indgriben. Hvilket vigtigt princip er også til stede?

Tilsyneladende protesterer de fire jødiske fanger ikke over deres nye navne. Sandsynligvis var der ikke noget, de kunne gøre ved det, bortset fra at blive ved med at bruge deres hebraiske navne indbyrdes. Men med hensyn til mad og vin fra kongens bord står det i deres magt at spise den eller lade være. De fire unge mænds frie vilje spiller altså en stor rolle i situationen.

Men hvis hofchefen kunne forandre deres navne, kunne han også forandre deres mad. Der er to mulige årsager til, at de fire ikke ønskede at spise fra kongens bord.

For det første kunne maden fra kongens bord indbefatte urent kød (3 Mos 11). For det andet ville maden først være blevet ofret som et måltidsoffer til et afgudsbillede, inden den blev sendt til kongens bord. Når Daniel derfor, uden at benytte sig af forskellige kneb eller usandheder, gør det klart, at hans anmodning har et religiøst motiv, dvs. hoffets mad vil gøre ham og hans venner urene (Dan 1,8), udviser han meget stort mod.

Når vi studerer samtalen mellem Daniel og hofchefen, træder flere vigtige punkter frem. For det første ser Daniel ud til at forstå den vanskelige stilling, dette sætter hofchefen i. Han foreslår derfor en prøve. Ti dage med en alternativ kost burde være nok til at vise denne koster fordele og fjerne hofchefens frygt. For det andet ser vi hos Daniel en overbevisning om, at der ville være et positivt resultat på så kort tid, ved hans absolutte tillid til Gud. For det tredje peger valget af en kost bestående af grønsager og vand tilbage til den føde, som Gud ved Skabelsen gav menneskene (se 1 Mos 1,29). Denne kendsgerning kan også have haft indflydelse på Daniels valg. For hvilken anden kostplan kunne vel være bedre end den, Gud oprindeligt gav os?

Til at tænke over

Hvad er det ved Daniels frie vilje til at vælge, der baner vejen for, at Gud kan handle, som han gør (se Dan 1,9)? Hvad kan vi lære om betydningen af vores frie vilje til at vælge? Hvordan bør vores tillid til Gud påvirke vores valg?

Vise og uden legemsfejl

Daniel og hans venner blev valgt til kongens tjeneste, fordi de passede ind i den profil, som Nebukadnesar havde opstillet. Ifølge kongens krav skulle paladsets embedsmænd være "uden legemsfejl, smukke" (Dan 1,4). Det er interessant, at ofre og mennesker, der gjorde tjeneste i helligdommen skulle være "lydefri" og "uden legemsfejl" (3 Mos 22,17-25; 21,16-24). Babylons konge ser ud til at sammenligne sig med Israels Gud, idet han kræver tilsvarende egenskaber hos dem, der gør tjeneste i hans palads. På den anden side kan disse egenskaber utilsigtet antyde, at Daniel og hans venner var levende ofre for Gud, idet de blev udsat for det babyloniske riges udfordringer.

Gal 2,19-20
Matt 16,24-26
2 Kor 4,17

Hvad siger disse vers om, hvordan vi kan forblive tro midt i alle de fristelser, vi måtte møde?

Gud belønnede de fire jødiske fangers troskab, og ved afslutningen af den ti dage lange prøvetid "så de bedre ud og var mere velnærede end alle de unge mænd, der fik deres mad fra det kongelige taffel" (Dan 1,15). Gud gav sine fire tjenerne "forstand og indsigt i al slags skrift og visdom. Og Daniel forstod sig på alle slags syner og drømme" (Dan 1,17). Denne gave vil komme til at spille en stor rolle i Daniels profetiske opgave.

På samme måde, som Gud belønnede sine tjeneres tro ved det babyloniske hof, giver han os visdom, når vi møder verdens udfordringer. Fra Daniel og hans venners erfaring kan vi lære, at det faktisk er muligt at forblive ubesmittet af de ødelæggende elementer i vores samfund. Vi lærer også, at vi ikke behøver at isolere os fra verden og dens kulturelle liv for at tjene Gud. Daniel og hans venner levede ikke alene i en kultur, der var bygget på løgn og fejl og myter, men blev også oplært i disse løgne og fejl og myter. Men de forblev alligevel trofaste.

Til at
tænke over

Uanset, hvor vi bor, bliver vi midt i kulturelle og sociale påvirkninger, som står i modsætning til det, vi tror på, udfordret til at forblive tro eller gå på kompromis. Kan du identificere nogle af de negative påvirkninger i din kultur? Spørg dig selv: "Hvor god er jeg til at modstå dem?"

Afsluttende eksamen

Dan 1,17-21

**Hvori ligger forklaringen på de fire unge mænds succes?
(Se også Job 38,36; Ordsp 2,6; Jak 1,5).**

Efter tre års oplæring ved det "babyloniske universitet" blev de fire jøder ført frem for kongen til deres afsluttende eksamen. Ikke alene er de sundere end de andre, de overgår dem også i kundskab og visdom. De fire bliver øjeblikkeligt ansat i kongens tjeneste. Vi må ikke glemme, at denne "forstand og indsigt" utvivlsomt også indbefattede en hel del hedenskab. Men de lærer det alligevel, og tydeligvis lærer de det også godt, selv om de ikke tror på det.

Nebukadnesar har måske troet, at deres færdigheder har noget at gøre med paladsets kost og det oplæringsprogram, som de fire har gennemgået. Men Daniel og hans venner ved, og beretningen viser tydeligt, at deres ekstra gode resultater ikke har noget med det babyloniske system at gøre. Alt kommer fra Gud. Hvilket eksempel på, hvad Gud kan gøre for dem, der stoler på ham! Vi behøver ikke frygte den overvældende magt, som medier, regeringer og andre instanser har, selv om de ser ud til at kunne ødelægge vores identitet som Guds børn. Når vi sætter vores lid til Gud, kan vi være sikre på, at han vil passe på os i vanskelige situationer og bevare os på trods af alt. Nøglen for os ligger i at træffe de rette valg, når vores tro bliver udfordret.

Når vi ser på Daniel 1, lærer vi nogle vigtige ting om Gud:

- 1 Gud har kontrol med historien.
- 2 Gud giver visdom, så vi kan navigere os igennem de fjendtlige omgivelser i vores kultur og vores samfund.
- 3 Gud hædrer dem, som med deres indre overbevisning og livsstil stoler på ham.

Kapitlet afsluttes med at påpege, at "Daniel blev der til kong Kyros' første regeringsår" (Dan 1,21). Omtalen af Kyros her er vigtig. Den giver os et glimt af håb midt i oplevelsen af landflygtighed. Kyros er den, Gud har udvalgt til at befri Guds folk og give dem lov til at vende tilbage til Jerusalem. Selv om kapitlet begynder med et tilsyneladende nederlag og landflygtighed, afsluttes det med et glimt af håb og hjemkomst. Sådan er vores Gud. Selv midt i de mest vanskelige tidspunkter i vores liv åbner han altid et vindue af håb, så vi kan se den herlighed og glæde, der ligger på den anden side af vores lidelse og smerte.

Til videre studium

"Daniel og hans venner i Babylon var i deres ungdom tilsyneladende mere begunstigede af skæbnen, end Josef var det den første tid af sit liv i Egypten; men alligevel var deres karakter genstand for prøvelser, som næppe var mindre hårde. Fra det forholdsvis jævne liv i deres hjem i Judæa blev disse unge mænd, som var af kongelig herkomst, ført til den prægtigste af alle byer, til dens mægtigste herskers hof, og blev udvalgt til at oplæres til kongens særlige tjeneste. Det var stærke fristelser, som omgav dem ved dette fordærvede og overdådige hof. Den kendsgerning, at de, som dyrkede Jehova, var fanger i Babylon, at de hellige kar fra Guds hus var blevet anbragt i templet for Babylons guder, at Israels konge selv var en fange i babyloniernes vold, blev pralende fremhævet af sejrherrene som bevis for, at deres religion og deres skikke stod over hebræernes religion og skikke. Under disse omstændigheder og netop ved hjælp af de ydmygelser, som Israels forkastelse af hans bud havde fremkaldt, gav Gud Babylon beviser på sit herredømme, på det hellige i sine krav og på de visse følger af at være lydige. Og dette vidnesbyrd gav han på den eneste måde, hvorpå det kunne gives, ved hjælp af dem, som stadig holdt fast ved deres troskab mod ham" (Ellen White, *Uddannelse*, s. 51).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Tal sammen i klassen om de forskellige kulturelle og sociale udfordringer, som I som kristne udsættes for i jeres samfund. Hvilke udfordringer møder I? Hvordan kan menigheden som et hele lære at reagere på dem?**
- 2. Tænk over, hvor let det ville have været for Daniel og de andre at gå på kompromis med deres tro. Babylonierne var trods alt sejrherrene. Den jødiske nation var blevet besejret. Hvilke andre "beviser" var der brug for til at vise, at Babylons guder var større end Israels Gud, og at Daniel og hans venner skulle acceptere det faktum? Hvilke vigtige bibelske sandheder holdt de mon fast ved, som hjalp dem og gav dem styrke på dette tidspunkt? (Se Jer 5,19; Jer 7,22-34). Hvad siger det om, hvor vigtigt det er at kende Bibelen og forstå "den nærværende sandhed"?**
- 3. Hvorfor er troskab vigtig, ikke kun for os selv, men også for dem, som ved vores trofaste vidnesbyrd om Guds karakter kan lære ham at kende?**

